

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

VRHOVNI SUD

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 09 0 Kž 013161 12 Kž

Sarajevo, 31.10.2013. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu u vijeću sastavljenom od sudija Ignjacija Dodik kao predsjednika vijeća, Nidžare Zlotrg i mr. Božidarke Dodik kao članova vijeća, uz sudjelovanje Ismete Drndo kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Č. D., zbog krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlasti iz člana 358. stav 3. u vezi sa stavom 1. ranijeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, povodom žalbi kantonalnog tužitelja u Sarajevu i zamjenika federalnog pravobranitelja u Sarajevu, izjavljenih protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 09 0 K 013161 11 K od 07.05.2012. godine, u sjednici vijeća održanoj u prisutnosti federalnog tužitelja Dragana Stupar, te branitelja optuženog Č. D., advokata R. Z. iz M., a u odsutnosti uredno obavještenog optuženog Č. D. dana 31.10.2013. godine, donio je:

P R E S U D U

Žalba kantonalnog tužitelja u Sarajevu se odbija kao neosnovana i potvrđuje presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 09 0 K 013161 11 K od 07.05.2012. godine.

Žalba zamjenika federalnog pravobranitelja u Sarajevu izjavljena protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 09 0 K 013161 11 K od 07.05.2012. godine, odbacuje se kao neblagovremena.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 013161 11 K od 07.05.2012. godine, na osnovu člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) oslobođen je od optužbe optuženi Č. D. da bi radnjama opisanim u izreci te presude učinio krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlasti iz člana 358. stav 3. u vezi sa stavom 1. ranijeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (raniji KZ FBiH). Po članu 212. stav 4. ZKP FBiH oštećena Federacija Bosne i Hercegovine je sa eventualnim imovinskopравnim zahtjevom upućena na parnicu. U pogledu troškova krivičnog postupka odlučeno je da isti, kao i nužni izdaci optuženog, nužni izdaci i nagrada branitelja padaju na teret budžetskih sredstava, na osnovu člana 203. stav 1. ZKP FBiH.

Protiv te presude u zakonskom roku žalbu je izjavio kantonalni tužitelj u Sarajevu, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. U žalbi je naveo razloge zbog kojih smatra da je prvostepeni sud pogriješio kada je donio pobijanu presudu. Predložio je, da se žalba uvaži, pobijana presuda ukine i odredi održavanje pretresa.

Žalbu protiv prvostepene presude izjavio je i zamjenik federalnog pravobranitelja u Sarajevu, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka c) ZKP FBiH i predložio ukidanje te presude.

Odgovor na žalbu kantonalnog tužitelja dostavio je branitelj optuženog Č. D. advokat R. Z. iz M., kojim je osporio žalbene navode kantonalnog tužitelja i predložio je, da se ta žalba odbije kao neosnovana i potvrdi prvostepena presuda.

Federalni tužitelj podneskom broj: T09-0-KTŽ-0010160-12 od 31.07.2012.godine i od 24.08.2012. godine je predložio, da se uvaži žalba kantonalnog tužitelja u Sarajevu, ukine prvostepena presuda i odredi održavanje pretresa pred Vrhovnim sudom FBiH, a žalba Federalnog pravobraniteljstva u Sarajevu (oštećenog) odbaci, jer je neblagovremena i nedopuštena.

Na javnoj sjednici vijeća ovog suda održanoj u smislu člana 319. ZKP FBiH, federalni tužitelj ostao je kod navoda, osnova i prijedloga iz žalbe kantonalnog tužitelja, kao i prijedloga iz podnesaka broj: T09-0-KTŽ-0010160-12 od 31.07.2012.godine i 24.08.2012. godine, s tim što je u skladu sa izmjenama procesnog zakona predložio da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, a žalba oštećenog odbaci, dok je branitelj optuženog ostao kod navoda i prijedloga iz podnesenog odgovora na žalbu kantonalnog tužitelja u Sarajevu, što su na toj sjednici i izložili.

Ovaj sud je ispitao prvostepenu presudu u granicama žalbenih navoda i prigovora kantonalnog tužitelja (tužitelja) u smislu člana 321. ZKP FBiH, te cijenio i navode iz odgovora na tu žalbu podnesen od strane branitelja optuženog, nakon čega je odlučio kao u izreci, iz sljedećih razloga:

Prije svega, ispitujući blagovremenost i dopuštenost žalbe zamjenika federalnog pravobranitelja iz Sarajeva, ovaj sud je utvrdio da su prvostepenu presudu primili dana 17.05.2012. godine, zatim su dostavili sudu podnesak dana 04.06.2012. godine, koji se prihvatio kao žalba oštećenog izjavljena protiv prvostepene presude. Kako se radilo o neurednoj žalbi, to je ista vraćena zamjeniku federalnog pravobranitelja uz dopis da u roku od tri dana istu uredi, uz uputu postupanja po odredbi člana 310. stav 1. ZKP FBiH (šta sve treba da sadrži žalba) i člana 308. stav 4. istog zakona (iz kojeg osnova oštećeni može izjaviti žalbu).

Kako je utvrđeno da je žalba oštećenog izjavljena nakon isteka petnaest dana kao zakonskog roka za izjavljivanje žalbe, a dodatno tome izjavljena je zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, ovaj sud je takvu žalbu prije svega odbacio kao neblagovremenu.

Pobijajući pravilnost i zakonitost prvostepene presude tužitelj u žalbi ističe da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, koju nalazi u tome što su u obrazloženju pobijane presude izostali razlozi o odlučnim činjenicama. Pri tome u toj žalbi tužitelj nadalje ističe, da je prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude detaljno iznio sadržinu dokaza optužbe i odbrane, ali ih je selektivno cijenio i nije postupio u skladu sa odredbom člana 296. ZKP FBiH u vezi sa članom 305. stav 7. istog zakona.

Međutim, nasuprot tome, ovaj sud nalazi da prvostepeni sud nije učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka na koju se u žalbi tužitelja ukazuje. Naime, ne može se prihvatiti da pobijana presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, jer iz obrazloženja te presude jasno proizilazi iz kojih razloga je prvostepeni sud prihvatio nedokazanim da bi optuženi učinio predmetno krivično djelo koje mu se optužnicom stavlja na teret.

Nisu osnovani ni prigovori tužitelja o selektivnoj ocjeni dokaza od strane prvostepenog suda, da taj sud nije postupio u skladu sa odredbama na koje se u žalbi tužitelja ukazuje. Po ocjeni ovog suda, prvostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude jasno naveo šta prihata odnosno ne prihvata i zašto, a što se sve odnosi na odlučne činjenice, a ne i na druge sporedne činjenice. Nasuprot prednjim prigovorima iz žalbe tužitelja, u toj žalbi se prigovara da prvostepeni sud ocjenu dokaza nije izvršio na adekvatan način što bi se odnosilo na žalbeni prigovor pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

Nadalje, prema žalbi tužitelja zaključak prvostepenog suda da nije dokazana namjera optuženog da preduzeću "L." d.o.o Š.B. i MI "L." d.o.o Š.B. pribavi korist u vidu neplaćanja posebnih taksi na strojno iskošteno meso peradi, svodi se na konstataciju, a ne na utvrđeno činjenično stanje. S tim u vezi u žalbi se navodi da je nejasan zaključak prvostepenog suda da direktnu vezu uspostavlja između F. A. direktora carinske uprave i navedenih preduzeća i davanja instrukcije carinarnicama da se ne naplaćuju posebne takse, te da je netačan navod prvostepenog suda da u tom pravcu tužiteljstvo nije izvelo dokaze i da izvedenim dokazima nije dokazana takva tvrdnja. Pri tome se navodi da samo pozivanje na provedene dokaze bez iznošenja njihove sadržine i ocjene ne znači da su te činjenice utvrđene pa da bi kao takve bile prihvaćene.

S tim u vezi, tužitelj u žalbi konkretno navodi dokaze koje je tužiteljstvo izvelo na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom i to dokazi pod oznakama dokaza 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 18, 19 i iznosi njihovu kratku sadržinu, ističući da isti nisu bili cijenjени od strane prvostepenog suda, što je prema toj žalbi dovelo do toga da nije utvrđeno činjenično stanje u pogledu direktne veze postojanja između direktora Carinske uprave FBiH F. A. i Ministarstva finansija FBiH optuženog Č. D. kao ministra, koja veza je hijerarhijski uspostavljena.

Međutim, materijalni dokazi na koje tužitelj u žalbi ukazuje prvostepeni sud je cijenio zajedno sa ostalim izvedenim dokazima, što isključuje tezu tužitelja o selektivnoj ocjeni dokaza od strane prvostepenog suda. Na osnovu svestrane ocjene dokaza i po ocjeni ovog suda, nije bilo moguće izvesti drugačiji zaključak od onog kako je to postupio prvostepeni sud i naveo u obrazloženju pobijane presude.

Naime, i po ocjeni ovog suda, prvostepeni sud i nije mogao izvesti drugačiji zaključak od onog navedenog u obrazloženju pobijane presude. Polazeći od toga da tužitelj u žalbi na nekonkretizovan, paušalan način prigovara pravilnosti izvedenog zaključka prvostepenog suda i pri tome ne ukazuje na dokaze odnosno činjenice i okolnosti koje iz istih proizilaze, a koje bi prema toj žalbi predstavljale dovoljan osnov za izvođenje drugačijeg zaključka od onog kojeg je izveo prvostepeni sud i naveo u obrazloženju pobijane presude, to po ocjeni ovog suda nije dovedeno u pitanje pravilnost prednjeg zaključka. Ovo prije svega iz razloga, što je prvostepeni sud utvrdio na osnovu izvedenih dokaza da su navedena preduzeća dostavila pisani upit na ruke direktora Carinske uprave FBiH F. A. tražeći na taj način pojašnjenje u vezi svrstavanja usitnjenog separiranog pilećeg mesa koje koriste kao sirovinu u procesu proizvodnje obarenih kobasica i salama u posebnu podgrupu postojećeg tarifnog broja. Dakle, u pogledu tih preduzeća nema dokaza da su se oni obratili optuženom, već pomenutu instrukciju traže od direktora Carinske uprave FBiH, koji je njihov pisani

upit uz akt te carinarnske uprave dostavio Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, budući da donošenje odluke i odluke o izmjenama odluke nije u nadležnosti Carinske uprave FBiH, već u nadležnosti tog ministarstva.

Međutim, iz stanja spisa odnosno konkretnog upita preduzeća ("L." d.o.o Š. B. i MI "L." d.o.o Š.B.) proizilazi da oni nisu tražili izmjenu odluke u pogledu plaćanja posebnih taksi (prelevmana) na separirano pileće meso, već samo pojašnjenje, za koje i nije bilo razloga da se isto dostavlja Federalnom ministarstvu finansija na ruke optuženog kao ministra. Ovo iz razloga što kako je to prihvatio prvostepeni sud i naveo u obrazloženju pobijane presude, bilo je slučajeva da su fizička ili pravna lica se obraćala carinarnicama i direktoru Carinske uprave FBiH sa različitim upitima, na koje je ovlašten samostalno odgovoriti, budući da je Carinska uprava samostalna u svom radu i sve poslove iz svoje nadležnosti obavlja na osnovu zakona, drugih propisa i općih akata.

Nadalje, uvjerenje da nema pouzdanih dokaza da je optuženi učinio krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlasti iz člana 358. stav 3. u vezi sa stavom 1. ranijeg KZ FBiH, prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude je zasnovao na činjenicama koje i po ocjeni ovog suda pružaju pouzdan osnov za takav zaključak. Činjenična utvrđenja iz pobijane presude se zasnivaju na izvedenim dokazima u prvostepenom postupku i to kako dokazima optužbe tako i odbrane, koji su navedeni u obrazloženju pobijane presude i koju sadržinu dokaza je prvostepeni sud cjenio i naveo valjane razloge u odnosu na svaku odlučnu činjenicu iz činjeničnog opisa radnji izvršenja djela, koje mu se stavlja na teret, kako je to navedeno u izreci pobijane presude, a koje razloge kao pravilne prihvata i ovaj sud.

Prije svega, na pouzdan način nije utvrđeno da je optuženi u svojstvu federalnog ministara finansija usmeno zatražio od F. A. direktora Carinske uprave FBiH, dostavljanje pisanog upita preduzeća "L." d.o.o Š.B., vezano za davanje pojašnjenja i smjernica u primjeni zakonskih propisa da li se na strojno iskošteno meso peradi naplaćuju posebne takse. U pogledu usmenog traženja od strane optuženog dostavljanje pisanog upita navedenih preduzeća, nije potkrijepljeno odgovarajućim i potrebnim dokazima da bi isto bilo moguće prihvatiti utvrđenim. Tačno je, da iz iskaza svjedoka F. A. proizilazi usmeno traženje optuženog pisanog upita navedenih preduzeća, koji iskaz nije potkrijepljen ostalim izvedenim dokazima, što se pored ostalog ogleda i u pogledu dopisa direktora Carinske uprave FBiH od 14.06.2000.g., koji je u djelovodnom protokolu Carinske uprave FBiH evidentiran dana 23.06.2000.g., što ne odgovara dijelu iskaza pomenutog svjedoka o „žurnom“ postupanju optuženog. Pored toga, nema pouzdanih dokaza ni da je optuženi dostavio mišljenje (odgovor) u pogledu primjenjivanja Odluke o određivanju proizvoda na koje se pri njihovom uvozu u 1999. g. plaća posebna taksa, imajući u vidu da je prvostepeni sud na pouzdan način utvrdio da se radilo o dopisu na kojem se nalazio faksimil potpisa optuženog, a ne njegov potpis, na koji način bi pouzdano bio utvrđen donosioc pomenutog akta.

Pored toga, na pouzdan način prvostepeni sud nije utvrdio da li je pisani dopis napisan u Federalnom ministarstvu finansija ili u Carinskoj upravi FBiH. Iako se u žalbi tužitelja takav zaključak prvostepenog suda cijeni nelogičnim, da nije pouzdano utvrđeno tko je donio sporni akt i gdje je isti nastao, pri čemu se iznose navodi iskaza svjedoka F. K., koji se pored ostalog i na te okolnosti očitovao, tužitelj u žalbi prigovara selektivnoj ocjeni iskaza pomenutog svjedoka. Nadalje, u toj žalbi ukazuje da je bilo potrebno stručno znanje grafologa što nije provedeno u tom smislu pred prvostepenim sudom, a dodatno za takav zaključak prigovara da nije doveden u vezu sa ostalim izvedenim dokazima iz kojih bi na uvjerljiv način proizilazilo gdje je nastao navedeni akt, na koji način i kome je sve bio dostupan, pozivajući se na dokaze tužiteljstva pod oznakama broja 4 – 10, te dokaze pod oznakama broja 18 i 19. Međutim, takvi nekonkretizovani žalbeni navodi tužitelja, da je bilo potrebno stručno znanje grafologa, bez pojašnjenja na koje okolnosti, odnosno što bi se istim dokazivalo, ovaj sud takve žalbene navode tužitelja nije mogao prihvatiti opravdanim. Isto se odnosi i na pozivanje dokaza tužiteljstva od broja 4 do broja 10, te dokaza 18 i 19, kao i 16 i 17, bez navođenja šta bi prema toj žalbi iz istih proizilazilo u smislu dokazanosti o kojim činjenicama i okolnostima bi se radilo. Kada se ima u vidu da je prvostepeni sud te dokaze optužbe na koje u žalbi tužitelj ukazuje, kao i ostale izvedene dokaze pred tim sudom već cijenio i na osnovu istih izveo konačan zaključak da nema pouzdanih dokaza da je optuženi učinio predmetno krivično djelo kako mu se to stavlja optužbom na teret.

Da nema pouzdanih dokaza da je optuženi kritične prilike sačinio sporni akt (mišljenje), koje je dostavljeno Carinskoj upravi FBiH na kojem je stavljen faksimil potpisa optuženog proizilazi iz nalaza vještaka grafologa B. E., zatim iskaza optuženog datog u svojstvu svjedoka, koji je konkretno naveo da se u periodu od 21. do 25. juna 2000. g., nalazio u Zagrebu, koje navode je potkrijepio materijalnim dokazima gdje je konkretno i u koje vrijeme i sa kojim

osobama se nalazio u te dane, te iskazom svjedoka Č. J., koje i po ocjeni ovog suda suprotnim paušalnim žalbenim navodima tužitelja nije dovedeno u sumnju.

Nisu osnovani ni prigovori iz žalbe tužitelja da je prvostepeni sud donio protivrječne zaključke kada je prihvatio da dopis pod brojem ... od 23.06.2000. g., (dokaz broj 4), u kojem je izneseno navedeno mišljenje nije imalo obavezujući karakter, za koje neprihvatanje takvih činjenica je prvostepeni sud naveo određene razloge u obrazloženju pobijane presude, koje kao pravilne prihvata i ovaj sud. Dakle, i po ocjeni ovog suda, potpuno je nelogično i upravo protivrječno samo sebi „obavezujuće mišljenje“, koju tezu zastupa optužba kako se to u istoj i navodi. Samim tim ako je u pitanju neko mišljenje, ono ne može biti obavezujuće, što jedno drugo isključuje. U nastojanju predstavljanja da se radilo o obavezujućem mišljenju – aktu, kako za direktora Carinske uprave FBiH i sve carinske ispostave, tužitelj u žalbi ponovo iznosi tezu da je to mišljenje doneseno od strane optuženog i da su nastupile posljedice, kako to proizlazi iz dokaza broj 14 i 15.

Tačno je, da je direktor Carinske uprave FBiH F. A. „mišljenje“ o tumačenju odluke o prelevmanima uz dopis dostavio na „provedbu“ svim carinarnicama i pored okolnosti što je znao da tumačenje na pomenutu odluku može dati jedino Vijeće ministara, odnosno nadležno Ministarstvo za vanjsku trgovinu i ekonomske odnose BiH.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je direktor Carinske uprave FBiH koji je došao nakon F. A., bio S. S. koji je dana 05.04.2002. g., stavio van snage akte Carinske uprave FBiH od 23.06.2000.g. i 04.07.2000. g., te naložio naplatu posebnih taksi na svu robu koja se svrstava u određeni tarifni broj, a koja nije bila naplaćivana od dana 23.06.2000.godine.

Prema tome, nije sporno da za određeni period nisu naplaćivane posebne takse „prelevmani“, tako da su pomenuta preduzeća i to "L." d.o.o Š.B. ostvarila korist u iznosu od 120.000,00 KM i MI "L." d.o.o Š.B. ostvarilo korist u iznosu od 1.736.878,00 KM, kako to proizilazi i iz nalaza vještaka finansijske struke H. A. Takvo postupanje, nenaplaćivanja posebnih taksi-prelevmana je bilo suprotno odluci koja je bila na snazi u pogledu naplaćivanja tih posebnih taksi – prelevmana, uslijed čega je nastupila šteta u pomenutom iznosu za budžet Federacije BiH, a indirektno i za budžet Bosne i Hercegovine.

Iz navedenih razloga, ovaj sud nalazi da žalbeni navodi tužitelja nisu doveli u pitanje ni pravilnost zaključka prvostepenog suda da nema dokaza da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje, radi čega je u smislu odredbe člana 299. tačka c) ZKP FBiH prvostepenom presudom i oslobođen od optužbe.

Kako dakle, po ocjeni ovog suda ne stoje razlozi zbog kojih se prvostepena presuda pobija žalbom tužitelja, to je valjalo istu odbiti kao neosnovanu i odlučiti kao u izreci ove presude u smislu odredbe člana 328. ZKP FBiH, dok u odnosu na žalbu oštećenog valjalo odbaciti kao neblagovremenu u smislu odredbe člana 326. istog zakona.

Zapisničar

Ismeta Drndo,s.r.

Predsjednik vijeća

Ignjacije Dodik,s.r.

